

FINANČNÉ NÁSTROJE EURÓPSKEJ ÚNIE NA PODPORU INVESTIČNÝCH AKTIVÍT MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV[#]

FINANCIAL INSTRUMENTS EUROPEAN UNION ACTION FOR INVESTMENT ACTIVITIES SMEs

JARMILA VIDOVÁ

Ing. Jarmila Vidová, PhD., Katedra hospodárskej politiky Národohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity
v Bratislave, 02/67291420, vidova@euba.sk

Abstrakt

The economic and financial crisis has brought that the Union was reduced investment rates. From the peak of the crisis in 2007, the volume of investments decreased by approximately 15%. The Union is suffering in particular lack of investment due to the fiscal constraints of the Member States and slow growth, leading to uncertainty in the markets for the economic future. Given the lack of investment, which is particularly critical in the Member States most affected by the crisis, slow down economic recovery and negatively affects job creation, prospects for long-term growth and competitiveness, potentially preventing the achievement of goals and objectives of the Europe 2020 strategy regarding smart, sustainable and inclusive growth. It is necessary to strengthen the attractiveness of investing in Europe and in the infrastructure of a modern knowledge economy. Integration processes in Europe sharpening differences in access of SMEs to financial resources, to fund growth and expansion, to invest in research and innovation, to develop new products, processes and services. There are still difficulties in obtaining financing from conventional sources for start-ups for some types of SMEs and other potential obstacles to lending to SMEs, such as higher transaction costs in the proceedings for SME loan portfolios due to excessive fragmentation and limitation of bank lending due to new EU rules on capital adequacy. This article deals with support to facilitate the financing of investment projects of small and medium-sized enterprises.

Key words: (Small and medium-sized enterprises, Financial Instruments, Integration process)

1. Úvod

Hospodárska a finančná kríza spôsobila, že v Únii došlo k zníženiu miery investícií. Od vyvrcholenia krízy v roku 2007 poklesol objem investícií približne o 15 %. Únia trpí najmä nedostatkom investícií v dôsledku fiškálnych obmedzení platiacich pre členské štáty a pomalého rastu, čo vedie k neistote na trhoch v súvislosti s hospodárskou budúcnosťou. Uvedený nedostatok investícií, ktorý je osobitne kritický v členských štátoch najviac zasiahnutých krízou, spomalil oživenie hospodárstva a negatívne ovplyvňuje vytváranie pracovných miest, vyhliadky na dlhodobý rast a konkurencieschopnosť, čo potenciálne bráni dosiahnutiu zámerov a cieľov stratégie Európa 2020, pokiaľ ide o inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast. Je potrebné posilniť príťažlivosť investovania v Európe a do infraštruktúry

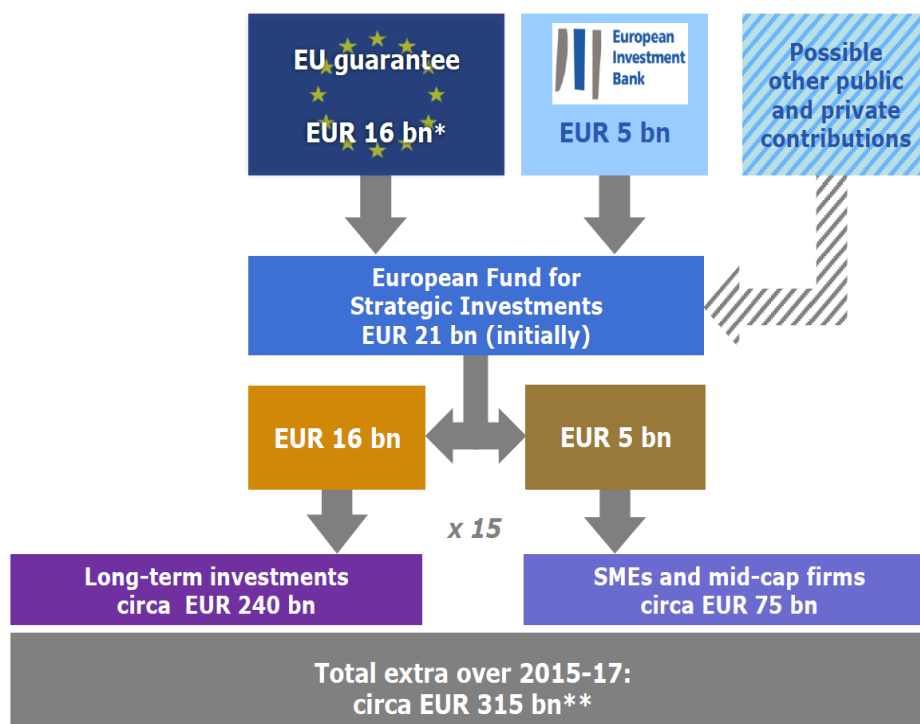
[#] Príspevok bol spracovaný v rámci projektu VEGA 1/0810/15 *Input-output analysis of European integration.*

modernej znalostnej ekonomiky. Integračné procesy v Európe vyhrocujú rozdielnosť v dostupnosti malých a stredných podnikov k finančným zdrojom, na financovanie rastu a expanzie, aby investovali do výskumu a inovácií, aby vyvíjali nové produkty, procesy a služby. Existujú stále ťažkosti pri získavaní finančných prostriedkov z konvenčných zdrojov pre začínajúce podniky a niektoré druhy malých a stredných podnikov a ďalšie potenciálne prekážky úverovania malých a stredných podnikov, ako sú vyššie transakčné náklady pri konaní o úverové portfólio MSP v dôsledku nadmernej roztrieštenosti a obmedzenie bankových úverov v dôsledku nových predpisov EÚ o kapitálovej primeranosti. V príspevku sa venujeme podporným nástrojom pre financovanie investičných projektov a malých a stredných podnikov.

2. Investičný plán EÚ

Nová významná iniciatíva na obnovenie hospodárskeho rastu Európy. Cieľom je obnoviť rast v Európe a znovu zabezpečiť dostatok pracovných miest pre ľudí. Plán vychádza z troch základných prvkov:

- zriadenie nového Európskeho fondu pre strategické investície (EFSD), ktorý bude zaručený verejnými finančnými prostriedkami, na mobilizáciu dodatočných investícií vo výške najmenej 315 mld. EUR počas nasledujúcich troch rokov (2015 až 2017),
- vytvorenie spoľahlivej databázy projektov v kombinácii s programom pomoci na nasmerovanie investícií tam, kde sú najviac potrebné,
- plán na zvýšenie atraktívnosti Európy pre investície a na odstránenie regulačných nedostatkov.

Obrázok 1 Investičný plán 2015 – 2017
Zdroj: Európska komisia

Podľa odhadov Európskej komisie by navrhované opatrenia ako celok mohli zvýšiť HDP EÚ v nasledujúcich troch rokoch o 330 mld. € až 410 mld. € a vytvoriť až 1,3 milióna nových pracovných miest. Nový fond bude podporovať strategické investície do infraštruktúry, ako sú najmä širokopásmové a energetické siete, doprava v priemyselných centrách, ako aj vzdelávanie, výskum a vývoj, energia z obnoviteľných zdrojov a energetická efektívnosť.

Takisto bude podporovať rizikové financovanie pre MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou v celej Európe. To im pomôže vyriešiť problém nedostatočného kapitálu prostredníctvom zabezpečenia vyššieho objemu priameho kapitálu a dodatočných záruk za úvery MSP. Členské štáty už poskytujú spoločnej osobitnej skupine Komisie a EIB, ktorá vznikla v septembri 2014, zoznamy projektov, ktoré boli vybrané podľa týchto troch hlavných kritérií:

- projekty s pridanou hodnotou pre EÚ podporujúce ciele EÚ,
- hospodárska životaschopnosť a hodnota – prednosť majú projekty s vysokými sociálno-ekonomickými prínosmi,
- projekty, ktoré sa môžu začať najneskôr do nasledujúcich troch rokov, t. j. primerané očakávanie kapitálových výdavkov v období 2015 – 2017.

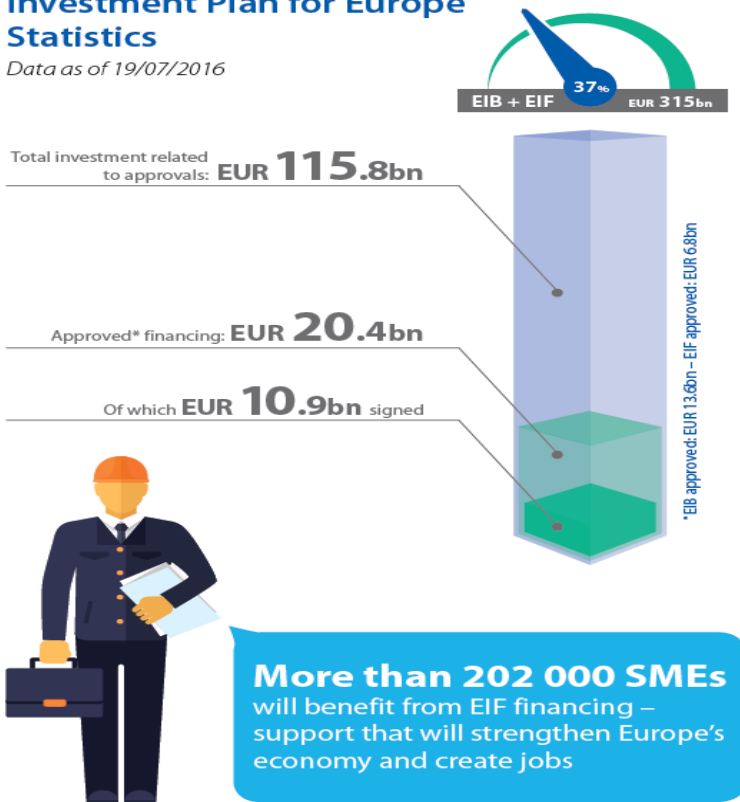
Súčasťou investičného plánu bude plán na odstránenie sektorových prekážok, ktoré bránia investíciám. S cieľom zlepšiť podnikateľské prostredie a podmienky financovania sa investičný plán zameria na opatrenia vo finančnom sektore. Pôjde napr. o vytvorenie únie kapitálových trhov, aby sa pre SME a dlhodobé projekty zvýšila ponuka kapitálu.

Prioritou bude odstránenie značných regulačných a neregulačných prekážok, ktoré pretrvávajú vo všetkých dôležitých oblastiach infraštruktúry vrátane energetiky, telekomunikácií, digitálneho obsahu a dopravy, ako aj prekážok na trhu tovarov a služieb.

V prvom roku existencie investičného plánu bolo požiadané o 115,8 mld. €, schválených bolo 20,4 mld. € a zazmluvnených bolo 10,9 mld. €

Investment Plan for Europe Statistics

Data as of 19/07/2016

Obrázok 2 Stav čerpania fianných prostriedkov z Investičného plánu pre Európu

Zdroj: Investment Plan for Europe. The first year. www.eif.org/news_centre/publications/efsi_the_first_year.pdf

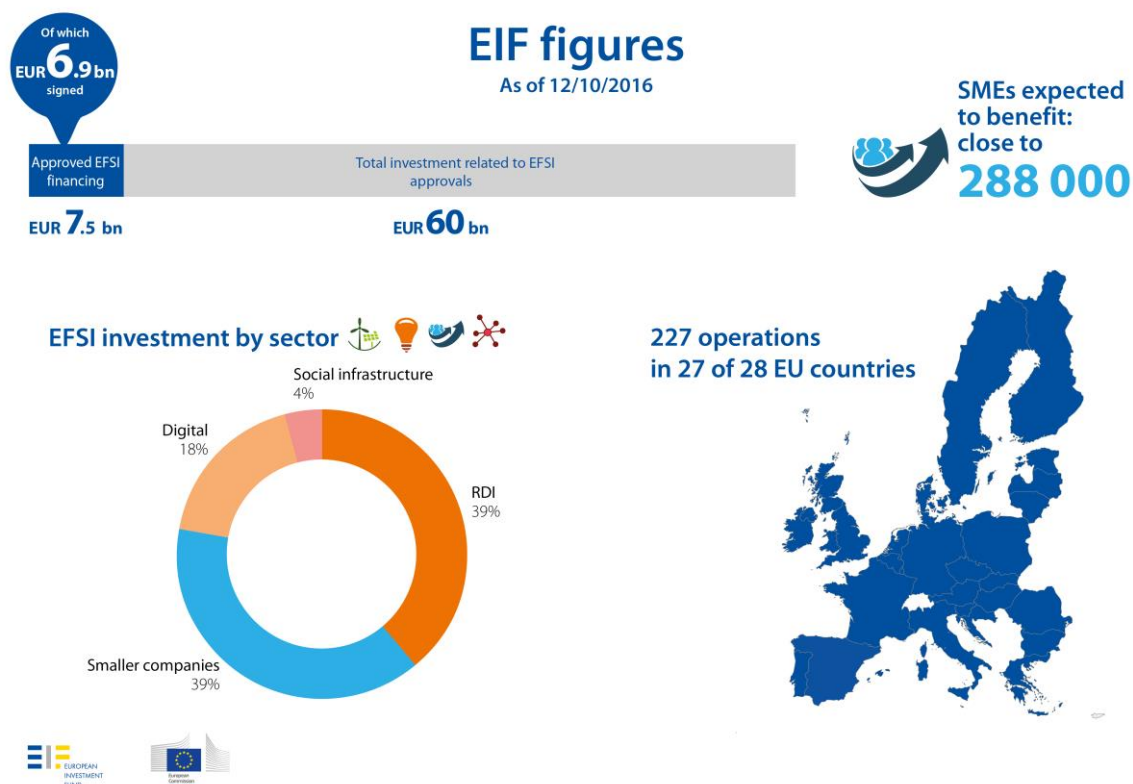
2.1 Európsky fond pre strategické investície

Fond sa zriadil ako spravovaný účet v rámci Európskej investičnej banky (EIB). Využíva verejné prostriedky na mobilizovanie dodatočných súkromných investícií a poskytuje zabezpečenie v súvislosti s financovaním, ktoré poskytuje EIB a Európsky investičný fond (EIF). Fond pozostáva zo záruky vo výške 16 mld. EUR z rozpočtu EÚ a zo záruky vo výške 5 mld. EUR z Európskej investičnej banky.

Jednou z funkcií fondu je prevziať niektoré z rizík, ktoré znáša EIB, ktorá bude vďaka tomu schopná investovať do rizikovejších projektov. Zapojenie EIB by malo do týchto projektov prilákať súkromné investície.

Európsky fond pre strategické investície sa zameriava na investovanie do širokej škály odvetví vrátane infraštruktúry, energetiky, výskumu a inovácie, širokopásmového pripojenia, ako aj vzdelávania. Fond je tiež pripravený podporovať malé a stredné podniky (najmä prostredníctvom Európskeho investičného fondu).¹

¹ Ciele sú stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1287/2013, nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013, nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1315/2013 a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1316/2013

Obrázok 2 Európsky fond pre strategické investície

Zdroj: http://www.eif.org/what_we_do/efsi/how_does{EIF_contribute/index.htm

Z finančných prostriedkov sa financujú projekty spoločného záujmu v oblasti rozvoja miest a vidieka a sociálnej oblasti a v oblasti životného prostredia a prírodných zdrojov; projekty, ktoré posilňujú vedeckú a technologickú základňu Únie a podporujú prínosy pre spoločnosť, ako aj lepšie využitie ekonomického a priemyselného potenciálu politik v oblasti inovácií, výskumu a technologického rozvoja vrátane výskumnej infraštruktúry a pilotných a demonštračných prostriedkov; a projekty týkajúce sa ľudského kapitálu, kultúry a zdravia. Trhové stimuly a doplnkovosť, ktorú poskytne EFSI, by mali zaručovať, že EFSI sa sústreďí na sociálne a ekonomicky životaschopné projekty bez akejkoľvek predbežnej odvetvovej alebo regionálnej alokácie najmä s cieľom riešiť rozsiahle investičné potreby alebo zlyhania trhu.

3. Iniciatíva MSP

Je spoločným finančným nástrojom Európskej investičnej banky a Európskeho investičného fondu. Cieľom je podporiť financovanie malých a stredných podnikov tým, že poskytuje čiastočné krytie rizík pre úvery MSP pôvodných finančných inštitúcií. Popri európskych štrukturálnych a investičných fondoch ("ESIF") prostriedkoch, ktoré poskytnú členské štáty, iniciatíva malých a stredných podnikov je spolufinancovaná Európskou úniou prostredníctvom programu COSME a alebo Horizontu 2020 zdrojov, ako aj zdrojov skupiny EIB.

Iniciatíva predpokladá realizáciu až dvoch produktov: nástrojom na vykonávanie záruk a sekuritizačný nástroj. Prostredníctvom iniciatívy malých a stredných podnikov, EIF ponúka vybraných finančných sprostredkovateľov (banky, lízingové spoločnosti, záručné inštitúcie)

ochranu straty a potenciálne zníženie kapitálových za výhodnú cenu a finanční sprostredkovatelia sa zaväzujú poskytovať pôžičky malým a stredným podnikom lízing alebo záruky za výhodných podmienok (napríklad zníženej úrokovej sadzby). Finanční sprostredkovatelia sa vyberajú prostredníctvom EIF na základe verejnej výzvy a členské štáty sa môžu prihlásiť do iniciatívy MSP do konca roka 2016.²

Iniciatíva MSP je v súčasnosti v prevádzke v Bulharsku, Fínsku, na Malte a v Španielsku. V budúcnosti môže byť rozšírená do iných členských štátov EÚ.

Záver

Takmer 6000 mikro, malých a stredných podnikov na Slovensku bude mať prístup k novým finančným zdrojom, s podporou z Junckerovho investičného plánu. Investície spadajúce pod tento plán je možné kombinovať aj s inými zdrojmi financovania z EÚ.

EIB a ČSOB poskytnú nové úvery na projekty v celkovej výške 135 miliónov €. To by malo prispieť k vytváraniu nových pracovných miest a zároveň ekomickému rastu na Slovensku.

Literatúra

- [1] BALDWIN, R. – WYPLOSZ, Ch. (2008). *Ekonomie evropské integrace*. Praha : Grada Publishing, 2008. s.228. ISBN 978-80-247-1807-1.
- [2] BRACJUN, A. (2008). *Hospodárska politika Európskej únie*. Bratislava : SPRINT dva, 2008. s. 20. ISBN 978-80-969927-8-2.
- [3] *Evaluation of the functioning of the European Fund for Strategic Investments (EFSI) 2016*. <http://europa.eu/youreurope/business/funding-grants/access-to-finance>
- [4] *Investment Plan for Europe. The first year*.
http://www.eif.org/news_centre/publications/efsi_the_first_year.pdf
- [5] *Investičný plán pre Európu: Prvé zmluvy z EFSI na Slovensku po dohode EIF a ČSOB na 135 miliónovej podpore pre malé a stredné podniky*.
http://www.partnerskadohoda.gov.sk/investicny-plan-pre-europu-prve-zmluvy-z-efsi-na-slovensku-po-dohode-eif-a-csob-na-135-milionovej-podpore-pre-male-a-stredne-podniky/?den=2016-11-01&den_od=2016-09-27&den_do=2016-09-27

² <http://europa.eu/youreurope/business/funding-grants/access-to-finance>